

STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
Miestas antikinėje kultūroje	

Dėstytojas / a (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis (-i): asist. dr. Tomas Riklius Kitas / a (-i):	VU Filologijos fakultetas, ARKSI, Klasikinės filologijos katedra

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji	Pasirenkamasis

Igyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)
auditorinė	rudens semestras	lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: –	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): –

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	135	48	87

Dalyko (modulio) tikslas		
Šiuo dalyku siekiama ugdyti: - senovės romėnų kultūros kaip reiškinių ir kaip mokslo disciplinos supratimą; kultūros tyrėjo kompetenciją: gebėjimą atpažinti romėnų kultūros ir meno reiškinius, kritiškai vertinti antikinės tradicijos tęstinumą Vakarų Europos kultūroje ir mene; tarpkultūrinę kompetenciją ir gebėjimą dirbti daugiakultūrinėje aplinkoje; - gebėjimą dirbti ir mokytis savarankiškai, taikant įgytas žinias praktikoje. Studijuojantieji turėtų išmokyti rinkti, analizuoti ir sisteminti informaciją iš skirtingų šaltinių, siekti atvirumo naujovėms ir laisvės nuo stereotipų; organizuoti savo darbą ir mokymąsi, pasirenkant tinkamas strategijas užduotims atlikti. - analitinį ir kritinį mąstymą: gebėjimą analizuoti, įžvelgti sąsajas ir vertinti informaciją (reiškinius, dalykus, žmonių poelgius ir kt.). - nusiteikimą mokytis ir siekti kokybės: gebėjimas vertinti kokybę ir nusiteikimas nuolat tobulėti.		
Dalyko (modulio) studijų rezultatai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Išklause šį dalyką, studijuojantieji:		
– įgis žinių apie senovės antikinę kultūrą ir meną: gebės surasti ir pažymėti reikiamus objektus žemėlapyje, atpažinti nuotraukose/ paveiksluose pavaizduotus architektūros ir meno objektus; gebės išvardyti ir paaiškinti svarbiausius romėnų kultūros ir meno reiškinius; supras romėnų kultūros ir meno savitumą;	Tradicinės ir įtraukiamosios paskaitos su probleminio dėstymo elementais, aktyvaus mokymo(-si) metodai (grupės diskusija), vaizdo įrašų peržiūra, tiriamieji metodai (informacijos paieška, literatūros skaitymas, analizė ir aptarimas, pranešimų rengimas ir pristatymas).	Egzaminas ir tarpinis atsiskaitymas (atvirojo ir uždarojo tipo užduotys ir klausimai), rašto darbas, privalomos, seminarų ir papildomos literatūros skaitymas, darbas semestro metu.
– gebės analizuoti Graikijos ir Romos kultūros ir meno reiškinius, įžvelgti sudėtinės dalis ir ryšius tarp jų; atpažinti romėnų kultūros reiškinius	Tradicinės ir įtraukiamosios paskaitos su probleminio dėstymo elementais, aktyvaus mokymo(-si) metodai (grupės diskusija), vaizdo įrašų	

vėlesnėje Europos tradicijoje, vertinti romėnų kultūros ir meno įtaką vėlesnių laikų Europos kultūrai;	peržiūra, tiriamieji metodai (informacijos paieška, literatūros skaitymas, analizė ir aptarimas, pranešimų rengimas ir pristatymas).	
– gebės taikyti žinias apie senovės antikinę kultūrą ir meną bendraudami (ne)oficialiose situacijose, dalyvauti diskusijoje ir reiškinius ir pagrįsti savo nuomonę; kritiškai vertinti informaciją apie antikinę Romos kultūrą;	Aktyvaus mokymo(-si) metodai (minčių lietus, grupės diskusija, darbas grupėmis/poromis), vaizdo įrašų peržiūra, tiriamieji metodai (informacijos paieška, literatūros skaitymas, analizė ir aptarimas).	
– bus pasirenkę savarankiškai semtis žinių apie antikinę kultūrą: surasti, įvertinti ir susisteminti informaciją apie pasirinktą kultūros reiškinių / lankytiną vietą, parengti ir perskaityti pranešimą.	Tiriamieji metodai (informacijos paieška, literatūros skaitymas, analizė ir aptarimas, vaizdo įrašų peržiūra, pranešimų rengimas ir pristatymas).	

Rašto darbas.

Temos	Kontaktinio darbo valandos						Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas
1. Įvadas. Miesto kultūros formavimasis antikiniuose Graikijos poliuose. Atėnai – politinio ir visuomeninio gyvenimo centras. Atėnų kultūrinės lyderystės fenomenas.	2						2	3
2. Atėnai – politinis monumentas. Akropolis – Atėnų aukso amžiaus apoteozė. Politinė Akropolio reikšmė: Delo išdas, Chalkoteka; antikinės architektūros ir meno sintezė: Propilajai, Partenonas, Erehtėjonas, Nikės Apteros šventykla, Pinakoteka; graikiškų šventyklų architektūra.	2		2				4	2
3. Atėnai – demokratijos lopšys. Atėnų agora ir jos objektai, jų vaidmuo bendruomenės gyvenime: Tesėjonas, Atalo	2						2	1

Literatūros skaitymas:
– Dalia Dilytė, *Senovės Graikijos kultūra*, p. 10–18, 66–78
– Barry Strauss, „The Classical Greek polis and its Government“, *A Companion to Ancient Greek Government*, p. 22–37
Vaizdinės medžiagos peržiūra, interaktyvios užduotys internete.

Literatūros skaitymas:
– Dalia Dilytė, *Senovės Graikijos kultūra*, p. 79–90, 195–218
Vaizdinės medžiagos peržiūra, interaktyvios užduotys internete, medžiagos paieškos, atranka ir analizė, pasirengimas diskusijai seminarų metu:
– Aristotelis, *Politika*, 1 knyga

Literatūros skaitymas:

ir kitos stojos, tolas, heliaiija, buleuterijas, metroonas.									– Dalia Dilytė, <i>Senovės Graikijos kultūra</i> , p. 209–215 Vaizdinės medžiagos peržiūra, interaktyvios užduotys internete, medžiagos paieškos, atranka ir analizė.
4. Atėnai – religinis centras. Religinis miesto gyvenimas: Panatėnijos, Eleusino misterijos, pompės, lampadėdromija, Tesmoforijos ir kitos religinės polio šventės.	2		2				4	3	Literatūros skaitymas: – Dalia Dilytė, <i>Senovės Graikijos kultūra</i> , p. 145–167 – Susan Deacy, „Famous Athens, Divine Polis: The Religious System at Athens“, <i>A Companion to Greek Religion</i> , p. 221–235 Vaizdinės medžiagos peržiūra, interaktyvios užduotys internete, medžiagos paieškos, atranka ir analizė, pasirengimas diskusijai seminarų metu: – <i>Homeriniai himnai</i> , 2. Himnas Demetrai
5. Atėnai – kultūrinis centras. Dioniso teatro kultūrinė ir politinė svarba, antikinio teatro architektūra, raida ir socialinė reikšmė. Dramaturgų agonai ir chorų varžybos.	2						2	1	Literatūros skaitymas: – Dalia Dilytė, <i>Senovės Graikijos kultūra</i> , p. 167–177 Vaizdinės medžiagos peržiūra, interaktyvios užduotys internete, medžiagos paieškos, atranka ir analizė.
6. Atėnai – švietimo centras. Atėniečių ugdymas (<i>kalokagathia</i>), fizinis ir muzikinis lavinimas, pirmosios mokyklos (<i>paidagogos</i> ir <i>didaskalos</i>), rašto plitimas, filosofijos suklestėjimas Atėnuose (Zenono stoikai, Epikūro sodas, Platono Akademija, Aristotelio Likėjas).	2		2				4	2	Literatūros skaitymas: – Dalia Dilytė, <i>Senovės Graikijos kultūra</i> , p. 177–188 Vaizdinės medžiagos peržiūra, interaktyvios užduotys internete, medžiagos paieškos, atranka ir analizė, pasirengimas diskusijai seminarų metu: – Plutarchas, <i>Apie vaikų auklėjimą</i>
7. Atėnai – ekonominis centras. Kerameikas – Atėnų puodžių ir amatininkų rajonas. Miesto ekonomika, amatai (keramika ir jos tipai) ir gyventojų buitis (namai, šeima, šeimos šventės ir gyvenimo tradicijos (krikštybos, vedybos ir jų sutartys, laidotuvių papročiai), maistas.	2						2	1	Literatūros skaitymas: – Dalia Dilytė, <i>Senovės Graikijos kultūra</i> , p. 117–142, Vaizdinės medžiagos peržiūra, interaktyvios

Ekonominė ir politinė Pirėjaus uosto svarba.									užduotys internete, medžiagos paieškos, atranka ir analizė.
8. Panhelėnizmas. Panatėnų stadiono reikšmė ir svarba, sporto ir politikos vaidmuo kultūriniame Graikijos polių gyvenime – visus graikus vienijanti šventoji taika (<i>ekecheirija</i>). Olimpinės, Nemėjinės, Delfinės, Istminės varžybos, jų reikšmė, sportinės rungtys ir apdovanojimai.	2		1				3	3	Literatūros skaitymas: – Dalia Dilytė, <i>Senovės Graikijos kultūra</i> , p. 237–254 Vaizdinės medžiagos peržiūra, interaktyvios užduotys internete, medžiagos paieškos, atranka ir analizė, pasirengimas diskusijai seminarų metu: – Pindaras, <i>Olimpinės odės</i> , 1, 9, 10, 11 ir 13.
9. Tarpinis atsiskaitymas	1						1	10	Medžiagos kartojimas ir sisteminimas.
10. Roma – Amžinasis miestas. Romos miesto įkūrimo mitai ir jų politinė-religinė reikšmė. Romos miesto ribos (pomerijus) ir kalvos bei jų svarba istorijoje (Palatinas, Kapitolijus, Aventinas).	4		2				6	2	Literatūros skaitymas: – Dalia Dilytė, <i>Senovės Romos kultūra</i> , p. 205–221 Vaizdinės medžiagos peržiūra, interaktyvios užduotys internete, medžiagos paieškos, atranka ir analizė, pasirengimas diskusijai seminarų metu: – Titas Livijus, <i>Nuo miesto įkūrimo</i> , 1.1–15
11. Roma – politinis imperijos centras. Romos miesto administravimas ir tvarkymas: pareigūnai ir jų funkcijos, gatvių, pastatų priežiūra, priešgaisrinė tarnyba. Forumas – politinio, visuomeninio, religinio gyvenimo centras. Romos politinė visuomenė: senato posėdžiai, tautos susirinkimai, rinkimai ir teisminė sistema. Politiniai-ideologiniai aspektai Romos architektūroje: Julijaus forumas ir Veneros Pramotės šventykla, Augusto forumas ir Marso keršytojo šventykla, Nervos Taikos forumas, Trajano forumas – Romos didybės ir galios simbolis. Pompėjaus ir Marcelo teatrai, jų politinė ideologinė raiška. <i>Pax Augusta</i> simboliai Romos architektūroje ir mene.	6		2				8	6	Literatūros skaitymas: – Dalia Dilytė, <i>Senovės Romos kultūra</i> , p. 43–52, 221–258 – Audronė Kučinskienė, <i>Romėnų vaizduojamasis menas</i> , p. 66–73 – R. Don Miller, „Monumental Rome“, <i>A Cambridge Companion to Ancient Rome</i> , p. 190–204 – Benjamin Kelly, „Policing and security“, <i>A Cambridge Companion to Ancient Rome</i> , p. 410–424 Vaizdinės medžiagos peržiūra, interaktyvios užduotys internete, medžiagos paieškos, atranka ir analizė,

									pasirengimas diskusijai seminarų metu, pasirengimas diskusijai seminarų metu: – Polibijus, <i>Istorijos</i> , 6.11–18
12. Miestai mieste. Privatumas ir viešumas Romos mieste: romėniškas būstas, miesto rajonai (Subūra) ir gatvės, muziejų ir meno galerijų prototipai, rekreacinės zonos (termos, parkai), bibliotekos, triumfo kelias. Kasdienybė ir jos įvykiai (Veneros Libitinos šventykla – laidotuvių biuras, Junonos Lucinos šventykla – naujagimių registracija)	2		2				4	4	Literatūros skaitymas: – Dalia Dilytė, <i>Senovės Romos kultūra</i> , p. 165–200 – J. Bert Lott, „Regions and neighbourhoods“, <i>A Cambridge Companion to Ancient Rome</i> , p. 169–189 Vaizdinės medžiagos peržiūra, interaktyvios užduotys internete, medžiagos paieškos, atranka ir analizė, pasirengimas diskusijai seminarų metu, pasirengimas diskusijai seminarų metu: – Juvenalis, <i>Satyros</i> , 3, 5, 11.
13. „Mirusiųjų miestas“. Romėnų laidojimo papročiai ir jų atspindys mene: tipiškos romėniškos kapinės ir išskirtinės Romos kapavietės; ką mums sako romėnų antkapiai apie romėnų gyvenimą ir veiklas?; sarkofagai kaip atskira meno rūšis.	2						2	2	Literatūros skaitymas: – Dalia Dilytė, <i>Senovės Romos kultūra</i> , p. 200–204 – Walter Schneidel, „Disease and death“, <i>A Cambridge Companion to Ancient Rome</i> , p. 45–59 Vaizdinės medžiagos peržiūra, interaktyvios užduotys internete, medžiagos paieškos, atranka ir analizė.
14. Roma – imperijos miestų prototipas. Romėniško miesto standartas ir architektūra – Ostijos ir Pompėjų pavyzdžiai. Forumas, bazilika, Kapitolijus, teatras, amfiteatras, termos kaip pagrindiniai romėniško miesto simboliai. Provincijos miesto administravimas ir politinė sistema. Romėniškos kultūros apraiškos Atėnuose.	2		2				4	3	Literatūros skaitymas: – Mary Beard, <i>Pompėjai</i> , p. 188–215 – Dalia Dilytė, <i>Senovės Romos kultūra</i> , p. 259–288 Vaizdinės medžiagos peržiūra, interaktyvios užduotys internete, medžiagos paieškos, atranka ir analizė, pasirengimas diskusijai seminarų metu:

									– Vitruvijus, <i>Apie architektūrą</i> , 1.4–7
Rašto darbas								28	Literatūros skaitymas, medžiagos paieškos, atranka ir analizė, darbo rašymas.
Egzaminas								16	Pasiruošimas egzaminui
Iš viso	33		15				48	87	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Kaupiamasis vertinimas:			
Rašto darbas Savarankiškai ne auditorijoje studento rengiamas rašto darbas viena iš seminarų temų. Rašto darbų temos yra pateikiamos semestro metu. 8000–10000 spaudos ženklų su tarpais (<i>Times New Roman</i> 12 dydžio šriftu, 1,5 tarpais tarp eilučių). Rašto darbą sudaro įvadas (suformuluotas probleminis darbo klausimas), dėstomoji dalis ir išvados. Darbo pabaigoje pateikiamas naudotos literatūros ir iliustracijų, jei tokių buvo, sąrašas (literatūros ir iliustracijų sąrašas į darbo apimtį neskaičiuojamas). Darbe cituojami šaltiniai ir literatūra turi būti pateikiama korektiškai nurodant autorių, šaltinį, vietą, leidyklą, metus ir cituojamus puslapius. Rašto darbuose rekomenduojama naudoti žurnalo <i>Literatūra</i> citavimo strategiją.	30 %	semestro metu, išklausus atitinkamą skaičių paskaitų, iki sesijos pradžios	Darbas vertinamas 10 balų skalėje: 10 (puikiai). Puikios, išskirtinės žinios ir gebėjimai. Nėra faktinių klaidų, suformuluotas aiškus darbo tikslas ir atitinkamos išvados, darbo argumentuose atsispindi gilus ir neformalus dalyko išmanymas. 9 (labai gerai). Tvirtos, geros žinios ir gebėjimai. Nėra ar beveik nėra faktinių klaidų, suformuluotas aiškus darbo tikslas ir atitinkamos išvados, darbo argumentuose atsispindi dalyko išmanymas. 8 (gerai). Geresnės nei vidutinės žinios ir gebėjimai. Nėra esminių faktinių klaidų, suformuluotas aiškus darbo tikslas ir atitinkamos išvados, darbo argumentuose atsispindi dalyko supratimas. 7 (vidutiniškai). Vidutinės žinios ir gebėjimai. Nėra esminių faktinių klaidų, ne visiškai aiškus darbo tikslas ar išvados, darbo argumentuose atsispindi tam tikras dalyko supratimas. 6 (patenkinamai). Žinios ir gebėjimai blogesni nei vidutiniai. Yra nemažai ar esminių faktinių klaidų, neaiškus darbo tikslas ar išvados, darbo argumentuose atsispindi tam tikras dalyko supratimas. 5 (silpnai). Žinios ir gebėjimai tenkina minimalius reikalavimus. Yra daug ar esminių faktinių klaidų, neaiškus darbo tikslas ir išvados, darbo argumentuose neatsispindi dalyko supratimas arba argumentai nerelevantiški. 4, 3, 2, 1. Netenkinami minimalūs reikalavimai.
Tarpinis atsiskaitymas	30 %	semestro metu, išklausus atitinkamą skaičių paskaitų	Darbas vertinamas 10 balų skalėje: 10 (puikiai). Puikios, išskirtinės žinios ir gebėjimai. Teisingai atlikta 95–100 proc. užduočių. 9 (labai gerai). Tvirtos, geros žinios ir gebėjimai. Teisingai atlikta 85–94 proc. užduočių. 8 (gerai). Geresnės nei vidutinės žinios ir gebėjimai. Teisingai atlikta 75–84 proc. užduočių. 7 (vidutiniškai). Vidutinės žinios ir gebėjimai, yra neesminių klaidų. Teisingai atlikta 65–74 proc. užduočių.
Egzaminas	40 %	sesijos metu	

			6 (patenkinamai). Žinios ir gebėjimai blogesni nei vidutiniai, yra klaidų. Teisingai atlikta 55–64 proc. užduočių. 5 (silpnai). Žinios ir gebėjimai tenkina minimalius reikalavimus. Teisingai atlikta 51–54 proc. užduočių. 4, 3, 2, 1. Netenkinami minimalūs reikalavimai.
--	--	--	--

Autorius (-iai)	Leidimo metai	Pavadinimas	Leidykla ar internetinė nuoroda
Privaloma literatūra			
Mary Beard	2015	<i>Pompėjai. Romėniško miesto gyvenimas</i>	Vilnius: Tyto alba
Hans Beck, ed.	2013	<i>A Companion to Ancient Greek Government</i>	Oxford: Blackwell
Dalia Dilytė	2007	<i>Senovės Graikijos kultūra</i>	Vilnius: Bonus animus
Dalia Dilytė	2012	<i>Senovės Romos kultūra</i>	Vilnius: Metodika
Paul Erdkamp, ed.	2013	<i>A Cambridge Companion to Ancient Rome</i>	Cambridge: Cambridge University Press
Audronė Kučinskienė	2016	<i>Romėnų vaizduojamasis menas</i>	https://www.flf.vu.lt/dokumentai/Mokslas/Elektroniniai_istekliai/
Daniel Ogden, ed.	2007	<i>A Companion to Ancient Rome</i>	Oxford: Blackwell
Seminarų literatūra			
Aristotelis (vertė Mindaugas Strockis)	1997	<i>Politika</i>	Vilnius: Pradai
(vertė Audronė Kudulytė-Kairienė)	2016	<i>Homeriniai himnai</i>	Vilnius: Aidai
Juvenalis (vertė Aleksandra Bendoriūtė-Veličkienė)	1983	<i>Satyros</i>	Vilnius: Vaga
Pindaras		<i>Olimpinės odės</i>	
Plutarchas		<i>Apie vaikų auklėjimą (De liberis educandis)</i>	
Polibijus		<i>Istorijos (Historiai)</i>	
Titas Livijus		<i>Nuo miesto įkūrimo (Ab urbe condita)</i>	
Vitruvijus		<i>Apie architektūrą (De architectura)</i>	
Papildoma literatūra			
John M. Camp	2001	<i>The Archeology of Athens</i>	New Haven; London: Yale University Press
Amanda Claridge	2010	<i>Rome. An Oxford Archaeological Guide</i>	Oxford University Press
Fikret Yegül, Diane Favro	2019	<i>Roman Architecture and Urbanism</i>	Cambridge: Cambridge University Press
Richard Krautheimer	2003	<i>Roma. Miesto profilis, 312–1308</i>	Vilnius: Aidai
Arnold Walter Lawrence	1996	<i>Greek Architecture</i>	New Haven; London: Yale University Press
Robin Osborne	1998	<i>Archaic and Classical Greek Art</i>	Oxford; New York: Oxford University Press
Frank Sear	2021	<i>Roman Architecture</i>	London; New York: Routledge
John W. Stamper	2005	<i>The Architecture of Roman Temples</i>	Cambridge: Cambridge University Press
Roger B. Ulrich, Caroline K. Quenemoen, edd.	2014	<i>A Companion to Roman Architecture</i>	Oxford: Blackwell
Andrew Wallace-Hadrill	2008	<i>Rome's cultural revolution</i>	Cambridge University Press
Robert E. Wheeler	1999	<i>Romos menas ir architektūra</i>	Vilnius: R. Paknio leidykla
Paul Zanker	2010	<i>Roman Art</i> , translated by Henry Heitmann-Gordon	Los Angeles: J. Paul Getty Museum

Aprašas atnaujintas
2025–04–30